УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

ФАКУЛТЕТ „УПРАВЛЕНИЕ И АДМИНИСТРАЦИЯ“

КАТЕДРА „РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ“

УТВЪРЖДАВАМ

ЗАМ.-РЕКТОР ПО НИД: ……/п/……

(ДОЦ. Д-Р МАРИЯ ВОДЕНИЧАРОВА)

ИЗПИТНА ПРОГРАМА

за провеждане на конкурсен изпит по специалност
3.7 Администрация и управление (Регионално развитие)

ПЪРВА ЧАСТ. Изпитни теми

1. Основни понятия и категории в регионалното развитие. Съвременни концепции, научни подходи и изследователски инструментариум.
2. Взаимодействие природа - общество. Същност, особености и стопанско значение на природно-ресурсния потенциал на България.
3. Регионално развитие и икономически растеж. Регионални ресурси и икономически растеж. Теории за регионалния икономически растеж. Приватизация, реституция, концесиониране, административен контрол и регионално развитие.
4. Население и регионално развитие. Брой и състав на населението. Естествено движение на населението. Миграция на населението. Основни национални и глобални миграционни потоци.
5. Регионален анализ на населението и трудовите ресурси. Регионални особености на безработицата. Регионални трудови борси и форми на заетост. Индекс на човешко развитие.
6. Урбанизъм и основни урбанистични структури. Планиране на урбанистичното развитие. Социално-икономическа информация за урбанистичното планиране. Анализ на градовете и регионите.
7. Теоретични основи на локализацията. Локализационни теории и школи. Локационни фактори и условия - обща постановка. Локационни критерии. Обекти и процедури при избора на локация.

8. Факторен анализ. Етапи на факторния анализ. Регионален факторен анализ. Локален вход и локален изход - общ анализ. Метод за редукция на данните в регионалния входно-изходен анализ. Редуциране на размерите на входно-изходния модел.
9. Регионална инфраструктура. Видове инфраструктура и тяхното стопанско значение. Финансиране на регионални инфраструктурни проекти чрез инструментите на ЕС и национални програми.
10. Териториална концентрация - същност, предпоставки, преимущества и недостатъци. Териториално развитие и управление на територията. Методическа оценка на териториалната специализация. Прилагане на индикатори за наблюдение и оценка на социално- икономическото развитие.
11. Свободни икономически зони - същност и възможности за развитие. Нормативна база. Икономическа ефективност на свободните икономически зони.
12. Регионална ефективност. Видове и форми на регионална ефективност. Методи за определяне на регионалната ефективност. Закономерности и принципи на териториално разположение и развитие на производствените и обслужващи обекти.
13. Електронно правителство – характеристика, същност, предмет и задачи. Стратегии за електронно управление. Прилагане на добри практики в областта на електронното правителство. Модели за административно обслужване на гражданите.
14. Управление на публичния сектор. Основни теории и постановки при изграждането на управленските модели. Състав на организациите в публичния сектор. Публично-частно партньорство, концесии и обществени поръчки.
15. Регионална политика на България – цели, принципи и подходи на осъществяване в условията на членство на България в Европейския съюз. Актуални цели и приоритети на политиката за регионално развитие. Инструменти за прилагане на регионалната политика. Организации на регионите и общините в рамките на Европейския съюз и България.
16. Глобализация и регионализация на Европа. Основни тенденции и процеси. Федерализация и дефрагментация на европейското икономическо пространство. Институции за регионално развитие в Европа. Гъвкави области и региони. Индустриални и културни ограничения в областите в ерата на глобализацията.
17. Същност и характеристика на местното самоуправление. Децентрализация и местно самоуправление. Термини, определения и понятия за децентрализация и деконцентрация. Финансова децентрализация. Същност и характеристики на местното самоуправление. Органи на местното самоуправление.
18. Държавни политики и стратегии за регионално развитие. Методология за изработване на стратегии. Стратегически план за действие. Развитие на иновациите в регионите.
19. Регионален мениджмънт – същност и теоретични основи. Методически подходи, основни принципи и функции. Съвременни аспекти на развитие. Регионалният

мениджмънт като интегриран подход за социално–икономическо развитие на територията. Етапи на процеса по управление на регионите.

20. Бизнес-среда и устойчиво развитие. Международна, европейска и национална нормативна рамка. Регионални измерения на устойчивостта – екологично, икономическо, социално, институционално.

ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Андонова, К., Интегрирано регионално развитие: теоретични и приложни аспекти. ВСУ „Черноризец Храбър“, Варна, 2012
2. Василева, Е., Стратегическо планиране на регионалното развитие, ИК-УНСС, С., 2018
3. Василева, Е., Бизнес среда и устойчиво развитие на регионите, ИК-УНСС, С., 2019
4. Генешки, М., Регионална икономика. Изд. „Тракия-М“, С., 2002
5. Георгиев, Л., Регионални и общински несъответствия. Изд. НБУ, С., 2012
6. Георгиев, Л., Регионална икономика, Изд. НБУ, С., 2009
7. Николов, Г., Държавни политики и стратегии за регионално развитие. ИК-УНСС, С., 2016
8. Николов, Г., Електронни услуги в регионалното развитие, ИК-УНСС, С., 2016
9. Петров, К., Регионална демография, ИК-УНСС, С., 2020
10. Петров, К., Геоурбанистика и градско управление, ИК-УНСС, С., 2018
11. Христов, Хр., Управление на публичния сектор. 2. Прераб. доп. УИ "Стопанство", С., 2008
12. Цолов, Г., Регионален мениджмънт, ИК–УНСС, С., 2024
13. Цолов, Г., Финансиране на регионални проекти, ИК – УНСС, С., 2024
14. Цонков, Н., Регионален бизнес и ютилитис, ИК-УНСС, С., 2023
15. Цонков, Н., Регулаторни модели за териториално развитие, ИК-УНСС, 2022

ВТОРА ЧАСТ. Провеждане на конкурсния изпит

Конкурсният изпит по специалност 3.7 Администрация и управление (Регионално развитие) се състои от **две части –** писмен и устен, с отделни оценки за всяка част.

Изпитът се провежда от комисия, която включва минимум трима преподаватели - хабилитирани лица, в рамките на професионалното направление на конкурса.

Писменият конкурсен изпит за прием на докторанти се състои от два модула.

Първият модул включва развиване на писмена тема, изтеглена от изпитната програма.

Вторият модул включва разработване на научно есе, съобразно примерни тематични направления, включени в изпитната програма.

Писменият изпит се провежда анонимно и продължава четири астрономически часа общо за двата модула. До устен изпит се допускат кандидатите, получили оценка от писмения изпит не по-ниска от „много добър” (4,50).

За успешно положили изпита се считат кандидатите, които са получили средна оценка от писмения и от устния изпит не по-ниска от „много добър” (5,00).

Устният изпит се провежда съгласно правилника за прием на докторанти в УНСС.

ПЪРВИ МОДУЛ. Развиване на писмена тема

При развиването на тема се очаква демонстриране на структурирани базови теоретични знания в съответната научна област. Кандидат-докторантите трябва да покажат умение за логично и аргументирано изложение, добро познаване на научната литература и водещите автори, употреба на специализирана терминология, добър стил и езикова култура.

Изисквания към изложението на темата:

• елементите на текста следва да бъдат: увод в проблема, теза, аргументация и изводи;

• увод: представяне на логическата връзка между основната тема и подтемите; посочване на водещи изследователи по проблема; познаване на актуални научни изследвания;

• теза: ясно и добре структурирано извеждане; представяне на дефиниции и сравнителен анализ на сродните и различни елементи в техните характеристики; обосноваване на тезата; критичен обзор на работата на водещи изследователи; актуални проекции на темата;

• аргументация: акцент върху фактологическата и логическата аргументация, подкрепена с подходящи примери;

• изводи: направени въз основа на собствен опит или чужди изследвания.

ВТОРИ МОДУЛ. Разработване на научно есе

Научното есе е академичен текст с обоснована и аргументирана защита на теза по значим научен проблем. Характеризира се със следните особености:

• ясно формулирана авторова теза по разглеждания проблем;

• научна аргументация, включваща разглеждането на различни (противоположни) гледни точки;

• свобода в композиционно отношение, но в общата рамка на класическата структура на научен текст: увод (въведение), теза, изложение (аргументация), заключение (изводи);

• логична последователност и свързаност между отделните структурни единици;

• използваната лексика е свързана с основните научни термини в

съответната област;

• възможен е експресивен стил на изложението, но емоционалните и оценъчните съждения се базират на рационални аргументи;

• спазване на нормите на съвременния книжовен български език.

Примерни тематични направления за разработване на научно есе

1. Глобализъм и регионализъм в контекста на конкурентните предимства на българските региони.
2. Роля и значение на иновациите за повишаване на регионалния икономически растеж.
3. Проблемни аспекти на регионалната политика на Европейския съюз и България.
4. Съвременни концепции за развитие на интелигентни градове (Smart Cities).
5. Усъвършенстване на стратегическото управление в сферата на регионалното и пространственото развитие.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Арабаджийски, Н., Държавно и публично управление., изд. НБУ, С., 2014
2. Барыгин, И. Н. Международное регионоведение: Учебник для вузов. Изд. „Питер“, Москва, 2009
3. Боева, Б. Мениджмънт в условията на интернационализация и глобализация. ИК-УНСС, С., 2014
4. Брагина, З. В., Развитие регионов: диагностика региональнь х различий. Изд. „ИНФРА-М“, Москва, 2014
5. Видяпина, В.И, М.В. Степанова. Региональная экономика. Изд. „ИНФРА-М“, Москва, 2013
6. Конакчиев, Д., Андонова, Кр. Икономика на публичния сектор. УИ ВСУ „Черноризец Храбър“, Варна, 2012
7. Кругман, П., М. Обстфелд, М. Мелиц, Международен икономикс. Теория и политика, ИК-УНСС, С., 2013
8. Матеев, Е. Структура и управление на икономическата система, ИК-УНСС, С., 2015
9. Некрасов, Н., Региональная экономика, М., Економика, 1978
10. Попов, Р. А., Региональное управление и территориальное планирование, Изд. „ИНФРА-М“, Москва, 2014
11. Ралева, Ст., Инфлация и икономически растеж, ИК-УНСС, С., 2013
12. Христов, Хр., Нови подходи в управлението на публичния сектор. УИ “Стопанство”, С., 2005
13. Isard, W., Introduction to Regional Science. New York, 1975
14. Isard, W., Methods of Regional Analysis. Cambridge, 1960
15. Stimson, Robert J., Stough, Roger R., Roberts, Brian H., Regional Economic Development: Analysis and Planning Strategy, Published in the series: Advances in Spatial Science, 2nd ed. 2006

РЪКОВОДИТЕЛ КАТЕДРА

„РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ“: ……/п/……..